

Ono što je prethodilo...

Prva Apokalipsa uništila je velike norsirske narode Sjevera. Samo su ketyaški narodi s juga Tromorja preživjeli napad Ne-Boga, Mog-Pharaua i njegova Savjeta generala i maga. Prolazile su godine i Ljudi Tromorja su zaboravili, kao što ljudi neminovno zaboravljaju, strahote koje su njihovi oci pretrpjeli.

Carstva su se uzdizala i padala: Kyraneas, Shir, Cenei. Kasniji Prorok, Inri Sejenus, nanovo je protumačio Kljovu, najsvetiji od svih artefakata, a u roku od nekoliko stoljeća inritska je vjera, koju organizira i kojom upravlja Tisuća Hramova i njihov duhovni vođa Šrijah, ovladala čitavim Tromorjem. Velike čarobnjačke Škole, kao što su Grimizni Tornjevi, Carski Saik i Mysunsai, pojavile su se kao odgovor na inritske progone Rijetkih, onih koji imaju sposobnost vidjeti i prakticirati magiju. Uz pomoć Chorae, drevnih artefakata koji daju imunitet na čarolije osobama koje ih nose, Inriti su ratovali protiv Škola u neuspješnom pokušaju da očiste Tromorje. Tada je Fane, Prorok Jedinog Boga, ujedinio Kianjane, pustinjske narode sjeverozapadnog Tromorja, i proglasio rat protiv Kljove i Tisuće Hramova. Stoljećima kasnije i nakon nekoliko džihada, Fanimljani i njihovi bezoki čarobnjaci-svećenici, Cishaurimi, pokorili su gotovo čitavo Tromorje, uključujući i sveti grad Shimeh, rodno mjesto Inrija Sejenusa. Samo su malaksali ostaci Nansurskog Carstva nastavili pružati otpor.

Sada jugom vladaju rat i razdor. Dvije velike religije, Inritizam i Fanimstvo neprestano se nadmeću za prevlast, iako se trgovina i hodočašćenja toleriraju kada im to komercijalno odgovara. Velike obitelji i narodi natječu se za vojnu i trgovačku premoć. Veće i manje Škole Tromorja svađaju se i spletkare, naročito protiv sve moćnijeg Cishaurima, čiju čaroliju Psûkhe Učenjaci ne mogu razlikovati od Božjeg svijeta. Dotle se Tisuća Hramova prepustila svjetovnim ambicijama pod vodstvom korumpiranih i neučinkovitih Šrijaha.

Prva Apokalipsa ostala je tek legenda. Savjet koji je preživio smrt Mog-Pharaua sveo se na mit, bablje priče za malu djecu. Nakon dvije tisuće godina samo se Učenjaci Mandata, koji Apokalipsu proživljavaju svake noći očima svojeg pradavnog utemeljitelja Seswathe, sjećaju užasa i proročanstva o povratku Ne-Boga. Iako ih moćni i učeni ljudi smatraju budalama, njihovo posjedovanje Gnose, magije Drevnog Sjevera, ulijeva poštovanje i smrtnu zavist. Vođeni noćnim morama, oni lutaju labirintima moći u potrazi za tragovima svog drevnog i neumoljivog neprijatelja – Savjeta.

I kao i uvijek, ne pronalaze ništa.

Knjiga prva: Tama koja prethodi

Sveti rat je naziv za veliku vojsku koju je sazvao Maithanet, vođa Tisuće Hramova, kako bi oslobodili Shimeh iz ruku poganih Fanimljana iz Kiana. Glas o Maithanetovom pozivu proširio se diljem Tromorja i pravovjerni iz svih velikih inritskih zemalja – Galeotha, Thunyerusa, Ce Tydonna, Conriye, Visokog Ainona i zemalja koje im plaćaju danak – putuju u grad Momemn, prijestolnicu Nansurskog Carstva, da bi postali Ljudi od Kljove.

Gotovo od samog početka vojska u okupljanju ovijena je velom politike i kontroverzi. Kao prvo, Maithanet je nekako uvjerio Grimizne Tornjeve, najmoćniju od čarobnjačkih Škola, da se pridruži Svetom ratu. Unatoč skandalu koji je time izazvao – naime, čarobnjaštvo je za Inrite prokletstvo – Ljudi od Kljove uviđaju da su im Grimizni Tornjevi potrebni da bi mogli parirati poganskim Cishaurimima, čarobnjacima-svećenicima Fanima. Sveti rat bi bez neke od većih Škola bio osuđen na propast. Pitanje je zašto bi Grimizni Učenjaci pristali na tako pogibeljan dogovor. Većini je nepoznato da je Eleazaras, Vrhovni vladar Grimiznih Tornjeva, započeo dugotrajni i tajni rat protiv Cishaurima, koji su bez nekog očitog razloga smaknuli njegovog prethodnika Sasheoku deset godina ranije.

Kao drugo, Ikurei Xerius III., Car Nansura, kuje zamršenu spletku kako bi prisvojio Sveti rat za svoje vlastite ciljeve. Velik dio područja koja sada spadaju u poganski Kian nekoć su pripadala Nansurcima i vraćanje izgubljenih carskih provincija Xeriusova je žarka želja. Budući da se Sveti rat okuplja u Nansurskom Carstvu, krenuti u napad mogu jedino ako ih Car opskrbi zalihama, što on odbija učiniti sve dok svaki vođa Svetog rata ne potpiše njegovu Povelju, pismenu zakletvu kojom se obvezuje da će sve osvojene zemlje prepustiti njemu.

Naravno, prvi pristigli kastinski plemići odbacili su Povelju i našli se u pat poziciji. Dok Sveti rat narasta na stotine tisuća, nominalni vođe vojske postaju nemirni. Budući da ratuju u Božje ime, smatraju se nepobjedivima, pa stoga ne vide razloga zašto bi dijelili slavu s onima koji tek trebaju pristići. Conriyanski plemić imenom Nersei Calmemunis sklapa nagodbu s Carem i uvjerava svoje drugove da i oni potpišu Carsku povelju. Jednom kad su dobili zalihe, većina okupljenih kreće u marš, iako njihovi gospodari i većina Svetog rata tek trebaju stići. Budući da se vojska sastoji uglavnom od svjetine bez gospodara, dobiva naziv Divlji sveti rat.

Unatoč Maithanetovim pokušajima da zaustavi provizornu vojsku, ona nastavlja svoj marš prema jugu i ulazi u poganske zemlje, gdje je – upravo kao što je Car i planirao – potpuno uništavaju Fanimljani.

Xerius je svjestan da je gubitak Divljeg svetog rata u vojnom smislu beznačajan, jer bi od svjetine koja ga je većim dijelom sačinjavala u bitki bilo više štete nego koristi. U političkom je smislu, s druge strane, uništenje Divljeg svetog rata neprocjenjivo, jer je Maithanetu i Ljudima od Kljove pokazalo pravu ćud njihovog protivnika. S Fanimljanima nema šale, Nansurci to dobro znaju, čak ni ako je Bog na njihovoj strani. Samo izvanredan general, Xerius tvrdi, može osigurati pobjedu Svetog rata – netko poput njegovog nećaka, Ikurei Conphasa, koji je nakon nedavne pobjede nad strašnim Scylvendijima u Bitki na Kiyuthu prozvan najvećim taktičarom svoga doba. Vođe Svetog rata trebaju samo potpisati Carsku povelju i Conphasova izvanredna vještina i oštroumnost bit će im na raspolaganju.

Maithanet se, čini se, nalazi u dilemi. Kao Šrijah, on može prisiliti Cara da opskrbi Sveti rat, ali ga ne može prisiliti da pošalje Ikurei Conphasa, svog jedinog živećeg nasljednika. Usred te zavrzlake Svetom ratu se pridružuju prvi pravi inritski moćnici: Princ Nersei Proyas od Conriye, Princ Coithus Saubon od Galeotha, Grof Hoga Gothyelk od Ce Tydonna i Chepheramunni, Kralj-Regent Visokog Ainona. Sveti rat gomila nove snage, iako zapravo ostaje talac, zbog nestašice hrane vezan za zidine Momemna i Careve žitnice. Svi do jednoga, kastinski plemići odbijaju Xeriusovu Povelju i zahtijevaju od njega da ih opskrbi zalihama. Ljudi od Kljove počinju pljačkati po okolnim selima. Car za odmazdu poziva dijelove carske vojske. Dolazi do otvorenih bitki.

U pokušaju da spriječi katastrofu Maithanet saziva Savjet Velikih i Manjih Imena, i svi se vođe Svetog rata okupljaju u Carevoj palači, Andiaminskim visovima, da bi iznijeli svoje argumente. Ondje Nersei Proyas šokira sve prisutne ponudivši Scylvendija prepunog ožiljaka,

veterana prošlih ratova protiv Fanimljana, kao zamjenu za slavnog Ikurei Conphasa. Scylvendi, Cnaiür urs Skiötha, grubim se riječima obraća Caru i njegovom nećaku i impresionira vođe Svetog rata. Šrijahov glasnik, međutim, ostaje neodlučan: Scylvendiji su, na koncu konca, jednaki odmetnici kao i Fanimljani. Tek mudre riječi Princa Anasûrimbora Kellhusa od Atrithaua rješavaju spor. Glasnik čita proglas kojim se Caru pod prijetnjom Šrijalskog prijekora naređuje da opskrbi Ljude od Kljove.

Sveti rat ipak kreće u marš.

Drusas Achamian je čarobnjak kojega je Škola Mandata poslala da istraži tko je u stvari Maithanet i zašto je započeo Sveti rat. Iako više ne vjeruje u Školinu pradavnu misiju, on putuje u Sumnu, gdje se nalazi sjedište Tisuće Hramova, u nadi da će saznati nešto više o tajanstvenom Šrijahu za kojeg se Mandat boji da bi mogao biti agent Savjeta. U tijeku svoje istrage obnavlja staru ljubavnu vezu s bludnicom po imenu Esmenet, i unatoč svojim dvojabama vrbuje bivšeg učenika, šrijalskog svećenika imenom Inrau, da ga izvještava o Maithanetovim aktivnostima. Za to vrijeme, njegove noćne more o Apokalipsi postaju sve intenzivnije, naročito one povezane s takozvanim “Celmomasovim proročanstvom”, koje naviješta povratak potomka Anasûrimbora Celmomasa uoči Druge Apokalipse.

Tada Inrau umire u tajanstvenim okolnostima. Preplavljen krivnjom i slomljenog srca jer Esmenet odbija prestati primati mušterije, Achamian bježi iz Sumne i putuje za Momemn gdje se Sveti rat okuplja pred Carevim pohlepnim i zabrinutim očima. Moćni Mandatov suparnik, Škola po imenu Grimizni Tornjevi, pridružila se Svetom ratu da se pozabavi dugotrajnim suparništvom s čarobnjacima-svećenicima Cishaurima koji borave u Shimehu. Nautzera, Achamianov nadređeni u Mandatu, naredio mu je da motri na njih i Sveti rat. Kada stigne u taborište, Achamian se pridružuje taboru Xinemusa, svog starog prijatelja iz Conriye.

Nastavljajući istragu o Inrauovoj smrti, Achamian nagovori Xinemusa da ga odvede da vidi drugog svog učenika, Princa Nersei Proyasa od Conriye, koji je postao bliski prijatelj zagonetnog Šrijaha. Kada Proyas ismije njegove sumnje i odrekne ga se jer je bogohulnik, Achamian ga moli da piše Maithanetu o okolnostima Inrauove smrti. Ogorčen, Achamian napušta paviljon svog negdašnjeg učenika siguran da njegova sitna zamolba neće biti ispunjena.

Tada dolazi muškarac podrijetlom s dalekog sjevera – čovjek koji tvrdi da se zove *Anasûrimbor* Kellhus. Izmučen stalnim snovima o Apokalipsi, Achamian se počinje bojati najgoreg: Druge Apokalipse. Je li Kellhusov

dolazak tek puka slučajnost, ili je on Glasnik predskazan Celmomasovim proročanstvom? Achamian propituje tog čovjeka, da bi ga ovaj potpuno razoružao svojom duhovitošću, iskrenošću i pameću. Razgovaraju o povijesti i filozofiji do dugo u noć i prije odlaska na počinak Kellhus moli Achamiana da mu bude učitelj. Neobjašnjivo zadivljen i pod dubokim dojmom stranca, Achamian pristaje.

No nalazi se u nedoumici. Ponovni dolazak Anasûrimbora nešto je što Škola Mandata jednostavno mora znati: rijetko bi koje otkriće bilo znakovitije od toga. No on strahuje od toga što će njegova braća Učenjaci učiniti: čitavi život stravičnih snova učinio ih je okrutnima i nemilosrdnima, i on to zna. A još ih k tome krivi za Inrauovu smrt.

Prije nego uspije razriješiti tu dvojbu, Carev nećak Ikurei Conphas službeno poziva Achamiana u Carsku palaču u Momemnu, gdje Car želi da procijeni ima li njegov visokopozicionirani savjetnik – starac imenom Skeaös – na sebi znamen magije. Sâmi Car Ikurei Xerius III. vodi Achamiana Skeaösu i zahtijeva od njega da mu kaže nosi li starac bogohulni trag magije. Achamian ne vidi ništa što ne bi valjalo.

Skeaös, međutim, vidi nešto u Achamianu. Počinje se grčiti u lancima i govoriti jezikom iz Achamianovih drevnih snova. Starac se čudesno oslobodi i pritom pobije nekoliko ljudi prije nego li ga spale Carevi čarobnjaci. Zaprepašten, Achamian se suočava sa Skeaösom koji zavija, te gleda kako mu se lice guli i otvara u opržene *udove*...

Shvaća da je spodoba pred njim špijun Savjeta, i to takav koji je u stanju oponašati i zamijeniti druge, a bez izdajničkog Znamena čarobnjaštva. Špijun lažnog lica. Achamian bježi iz palače ne upozorivši Cara i njegov dvor, svjestan da će njegovo uvjerenje smatrati glupošću. Što se njih tiče, Skeaös može biti jedino djelo poganskog Cishaurima, čija djela isto tako ne ostavljaju znamen. Potpuno nesvjestan svoje okoline, Achamian doluta natrag u Xinemusov tabor, toliko udubljen u vlastite užase da ne vidi i ne čuje Esmenet koja mu se napokon došla pridružiti.

Zagonetke vezane uz Maithaneta. Dolazak Anasûrimbora Kellhusa. Otkriće prvog špijuna Savjeta nakon više stoljeća... Kako bi mogao i dalje sumnjati? Druga Apokalipsa tek što nije počela.

Sâm u svojem šatoru, on plače, svladan usamljenošću, stravom i grižnjom savjesti.

Esmenet je prostitutka iz Sumne koja oplakuje i svoj život i svoju kćer koje više nema. Kada Achamian stigne u misiju da bi saznao više o Maithanetu, ona ga spremno prima k sebi. Istovremeno nastavlja primati

i usluživati mušterije potpuno svjesna koliko boli time nanosi Achamianu. No zapravo nema izbora: jasno joj je da će Achamiana prije ili kasnije poslati negdje drugdje. Unatoč tome, sve se više zaljubljuje u nesretnog čarobnjaka, djelomično zato jer je poštuje, a dijelom zbog svjetovne prirode njegovog posla. Iako ju je njezin spol osudio da sjedi polugola na prozoru, svijet s druge strane uvijek je bio njezina strast. Intrige Velikih frakcija, spletkarenje Savjeta: to je ono od čega joj duša zatitra!

A onda dolazi do katastrofe: Achamianov doušnik Inrau je ubijen, a shrvani čarobnjak prisiljen je otputovati u Momemn. Esmenet ga preklinje da je povede sa sobom, no on odbija i ona se ponovno nađe nasukana u svom starom životu. Nedugo potom u njezinu sobu dolazi stranac koji zahtijeva da mu kaže sve o Achamianu. Iskrenuši njezinu požudu protiv nje, muškarac je obeščašćuje, a Esmenet odgovara na sva njegova pitanja. S dolaskom jutra on odlazi iznenadno kao što se i pojavio, ostavivši samo lokve crnog sjemena kao trag svog prolaska.

Prestravljena, Esmenet bježi iz Sumne, odlučna da pronade Achamiana i ispriča mu što se dogodilo. Instinktivno zna da je stranac nekako povezan sa Savjetom. Na putu prema Momemnu zaustavlja se u nekom selu u nadi da će pronaći nekoga tko bi joj mogao popraviti potrzanu sandalu. Kada seljaci na njezinoj ruci prepoznaju tetovažu kojom se označavaju kurve, stanu je kamenovati – kazna je to koju Kljova zahtijeva za kurve. Samo je iznenađan dolazak Šrijalskog viteza Sarcellusa spašava i ona uživa u poniženju onih koji su je mučili. Sarcellus je uzme sa sobom na put prema Momemnu, a Esmenet postaje sve više i više očarana njegovim bogatstvom i aristokratskim vladanjem. Čini se da u njemu nema ni trunke tuge i neodlučnosti koje muče Achamiana.

Jednom kad stignu do Svetog rata, Esmenet ostaje sa Sarcellusom iako zna da je Achamian samo koji kilometar udaljen od nje. Kao što je Šrijalski vitez uporno podsjeća, Učenjacima poput Achamiana zabranjeno je imati žene. Kad bi otrčala k njemu, rekao je, bilo bi samo pitanje vremena kada će je ponovno ostaviti.

Tjedni prolaze i ona počinje sve manje cijeniti Sarcellusa i sve više žudjeti za Achamianom. Konačno, noć prije nego Sveti rat treba krenuti u napad, ona kreće u potragu za neuglednim čarobnjakom, odlučna ispričati mu sve što se zbilo. Nakon mukotrpne potrage ona napokon pronalazi Xinemusov tabor, da bi onda bila previše posramljena pokazati im se. Umjesto toga se skriva u tami i čeka da se pojavi Achamian, te se divi neobičnom skupu muškaraca i žena oko vatre. Kada stigne zora, a od Achamiana još nema ni traga ni glasa, Esmenet luta napuštenim

taborom, da bi ga tada spazila kako tetura prema njoj. Ispruži ruke prema njemu, plaćući od sreće i tuge...

A on samo prođe pored nje kao da je neki neznanac.

Slomljena srca, ona bježi, odlučna da se sama snađe u Svetom ratu.

Cnaiür urs Skiötha je Poglavica Utemota, plemena Scylvendija, koji diljem Tromorja izazivaju strah svojim ratničkim umijećem i okrutnošću. Zbog okolnosti vezanih uz smrt njegova oca trideset godina ranije, Cnaiüra njegov vlastiti narod prezire, iako se zbog njegove divlje snage i oštroumnosti u ratu nitko ne usuđuje suočiti s njim. Glas stiže da je Carev nećak Ikurei Conphas izvršio invaziju na Svetu Stepu i Cnaiür s Utemotima jaše da se pridruži scylvendskoj hordi na dalekoj granici Carstva. Poznavajući Conphasovu reputaciju, Cnaiür predosjeća neku stupicu, no Xunnurit, poglavica odabran za Kralja Plemenâ u nadolazećoj bitki, ne obazire se na njegova upozorenja. Cnaiür može samo gledati kako se odvija katastrofa.

Spasivši se nakon uništenja horde, Cnaiür se vraća na utemotske pašnjake tjeskobniji nego ikada. Bježi od šapata i pogleda svojih suplemenika i jaše na grobove svojih predaka, gdje pronalazi teško ranjenog muškarca kako sjedi na grobnom humku njegova pokojnog oca, okružen nizom mrtvih Srankova krvoločnih ne-ljudi sa Sjevera koji nikada ne zalaze u Svetu Stepu. Cnaiür oprezno pristupa i prestravljen shvaća da prepoznaje tog čovjeka – ili da ga gotovo prepoznaje. On nalikuje Anasûrimboru Moënghusu gotovo po svemu, osim što je premlad...

Moënghus je bio zarobljen pred trideset godina, dok je Cnaiür još bio mladac, i predan kao rob Cnaiürovom ocu. Tvrdio je da je jedan od Dûnyanjana, naroda obdarenog izvanrednom mudrošću, i Cnaiür je proveo mnoge sate u njegovom društvu raspravljajući o stvarima koje su za scylvendске ratnike zabranjene. Ono što je uslijedilo – zavodjenje, Skiöthino umorstvo, a zatim Moënghusov bijeg – sve otada mučilo je Cnaiüra. Iako je nekoć volio tog čovjeka, sada ga mrzi poremećenim intenzitetom. Kada bi samo mogao ubiti Moënghusa, vjerovao je da bi mu srce zacijelilo.

Sada je, potpuno nevjerojatno, k njemu stigao taj dvojnik, putujući istom rutom kao i prvobitni.

Shvativši da bi mu stranac mogao omogućiti osvetu, Cnaiür ga zatoči. Čovjek koji se predstavlja kao Anasûrimbor Kellhus tvrdi da je Moënghusov sin. Dûnyanjani su ga, kaže, poslali da smakne svog oca u dalekom gradu Shimehu. No koliko god Cnaiür želio povjerovati u njegovu priču,

oprezan je i zabrinut. Nakon godina opsesivnog razmišljanja o Moënghusu, shvatio je da su Dûnyanjani obdareni nadnaravnim vještinama i inteligencijom. Jedini smisao im je dominacija, sada to zna, no dok drugi upotrebljavaju silu i strah, Dûnyanjani koriste obmanu i ljubav.

Cnaiüru je jasno da je priča koju mu je Kellhus ispričao upravo priča kakvu bi ponudio Dûnyanjanin koji želi pobjeći i sigurno prijeći scylvendske zemlje. Unatoč tome, sklapa dogovor s njime i pristaje mu se pridružiti u potrazi. Dvojac se uputi preko Stepe, zarobljen u mutnom ratu mača i riječi. S vremena na vrijeme se Cnaiür nalazi uvučen u Kellhusove podmukle mreže, da bi se svaki put pribrao u zadnji čas. Samo ga mržnja prema Moënghusu i poznavanje Dûnyanjana spašavaju.

U blizini granice s Carstvom nailaze na skupinu neprijateljskih scylvendskih pljačkaša. Kellhusova nezemaljska vještina u bitki istovremeno zadivljuje i prestravljuje Cnaiüra. Nakon bitke pronalaze zatočenu konku binu, ženu imenom Serwë, koja se šćućurila među pljačakaškim plijenom. Zapanjen njezinom ljepotom, Cnaiür je uzima kao svoju nagradu i preko nje saznaje za Maithanetov Sveti rat za Shimeh, grad u kojem navodno živi Moënghus... Je li moguće da je to slučajnost?

Bila to slučajnost ili ne, Sveti rat prisiljava Cnaiüra da ponovno razmotri svoj prvobitni plan da putuje oko Carstva, u kojem bi mu njegovo scylvendsko nasljeđe jamčilo gotovo sigurnu smrt. Budući da se fanimski vladari Shimeha pripremaju za rat, jedini mogući način da dođu do svetog grada jest da postanu Ljudi od Kljove. Nemaju drugog izbora, shvatio je, nego pridružiti se Svetom ratu koji se prema Serwinim riječima okuplja oko grada Momemna u srcu Carstva – jedinog mjesta na koje ne može ići. Sada kad su sigurno prešli Stepu, Cnaiür je uvjeren da će ga Kellhus ubiti: Dûnyanjani ne trpe teret.

Dok se spuštaju s planine u Carstvo, Cnaiür se suočava s Kellhusom, koji tvrdi da ga još uvijek treba. Dok Serwë užasnuto gleda, dvojica muškaraca bore se u planinskim visinama, i iako Cnaiür uspijeva iznenaditi Kellhusa, ovaj ga s lakoćom nadjačava i drži ga za vrat iznad ponora. Kako bi dokazao svoju namjeru da ispoštuje dogovor, on ostavlja Cnaiüra na životu. Poslije toliko godina među svjetovnim ljudima, Kellhus tvrdi, Moënghus će biti previše moćan da bi mu se suprotstavio sâm. Bit će im potrebna vojska, rekao je, a za razliku od Cnaiüra on ne zna ništa o ratu.

Unatoč zlim slutnjama, Cnaiür mu povjeruje. Kako dani prolaze, Cnaiür gleda kako Serwë postaje sve više i više zaludena Kellhusom. Iako ga to uznemirava, on to odbija priznati, stalno se podsjećajući da ratnicima nije stalo do žena, a posebice ne do onih koje su uzeli kao

ratni plijen. Kakve ima veze što pripada Kellhusu tijekom dana? Noću je Cnaiürova.

Nakon očajničkoga putovanja i potjere kroz srce Carstva, oni napokon pronalaze put do Momemna i Svetoga rata, gdje ih odvede pred jednoga od vođa Svetoga rata, conriyanskoga Princa Nersei Proyasa. Prema dogovorenome planu, Cnaiür se predstavlja kao posljednji Utemot koji putuje s Anasûrimborom Kellhusom, princem sjevernoga grada Atrithaua koji je sanjao o Svetome ratu izdaleka. Proyasa, međutim, mnogo više zanima Cnaiürovo poznavanje Fanimljana i njihova načina ratovanja. Očito impresioniran onime što bi mu imao za reći, conriyanski Princ uzima Cnaiüra i njegove suputnike pod svoju zaštitu.

Nedugo nakon toga Proyas vodi Cnaiüra i Kellhusa na sastanak vođa Svetoga rata s Carem, na kojemu će se odlučivati o sudbini Svetoga rata. Ikurei Xerius III. odbio je opskrbiti Ljude od Kljove zalihama dok ne prisegnu da će sve zemlje koje preotmu od Fanimljana vratiti Carstvu. Šrijah Maithanet može prisiliti Cara da ih opskrbi, ali strahuje da Svetome ratu nedostaje vodstvo kako bi nadvladali Fanimljane. Car nudi svoga genijalnoga nećaka Ikurei Conphasa, punog samopouzdanja poslije spektakularne pobjede nad Scylvendijima, ali samo – još jednom – ako se vođe Svetoga rata obvežu da će predati zemlje koje budu osvojili. U odvažnome gambitu Proyas nudi *Cnaiüra* kao zamjenu za Conphasa. Slijedi zlobni rat riječi, i Cnaiür uspijeva nadmudriti drskogoga Carskoga nećaka. Šrijahov predstavnik zapovijeda Caru da opskrbi Ljude od Kljove. Sveti će rat krenuti u marš.

U samo nekoliko dana, Cnaiür je od običnoga bjegunca došao do mjesta vođe najveće vojske ikad okupljene u Tromorju. Što jednom Scylvendiju znači pregovarati sa stranim prinčevima, s narodima koje se zakleo uništiti? Čega se sve mora odreći kako bi proveo osvetu u djelo?

Te noći promatra Serwë kako se dušom i tijelom podaje Kellhusu i pita se kakvu je to strahotu doveo Svetome ratu. Što li će Anasûrimbor Kellhus – Dûnyanjanin – učiniti od tih Ljudi od Kljove? Nije važno, govori sâm sebi, Sveti rat kreće prema dalekome Shimehu – prema Moënghusu i obećanju krvi.

Anasûrimbor Kellhus je redovnik kojega je njegov red Dûnyanjana poslao u potragu za njegovim ocem, Anasûrimborom Moënghusom.

Otkad su otkrili tajnu utvrdu kûniürskih Visokih Kraljeva tijekom Apokalipse prije nekih dvije tisuće godina, Dûnyanjani su se skrivali, izoštravali reflekse i intelekt te neprestano vježbali kretnje udova, misli i

lica – sve u korist razuma, svetoga Logosa. U pokušaju da pretvore sebe u savršeni izraz Logosa, Dûnyanjani su čitavu svoju egzistenciju podredili nadvladavanju iracionalnosti koje određuju ljudske misli: povijesti, običaja i strasti. Na taj će način, vjeruju, s vremenom doseći ono što nazivaju Apsolutom te tako postati duše koje same sebe pokreću.

No njihovoj je veličanstvenoj izolaciji došao kraj. Poslije trideset godina izgnanstva, jedan od njih, Anasûrimbor Moënghus, ponovno se pojavio u njihovim snovima i zatražio da mu pošalju njegova sina. Znajući da mu otac živi u dalekome Shimehu, Kellhus kreće na mukotrпно putovanje kroz zemlje koje su ljudi odavno napustili. Prezimljeva s Lewethom, lovcem na krzna i otkriva da mu može čitati misli preko nijansi iz njegova izraza lica. Shvaća da su svjetovni ljudi mala djeca u odnosu na Dûnyanjane. Eksperimentirajući uviđa da od Lewetha može izvući bilo što – bilo kakvu ljubav, bilo kakvu žrtvu – običnim riječima. A što je onda s njegovim ocem koji je proveo trideset godina među takvim ljudima? Kakva li je tek moć Anasûrimbora Moënghusa?

Kada banda neljudskih Srankova otkrije Lewethovo imanje, dvojica muškaraca prisiljena su bježati. Leweth je ranjen i Kellhus ga bez imalo kajanja ostavlja Srankovima. Srankovi ga dostižu i nakon što ih je odvratio, bori se s njihovim vođom, poremećenim Nečovjekom koji ga je zamalo dokrajčio čarolijom. Kellhus bježi i proganjaju ga pitanja na koja nema odgovore: učili su ga da je čarobnjaštvo puko praznovjerje. Je li moguće da su se Dûnyanjani prevarili? Koje su još činjenice previdjeli ili potisnuli?

S vremenom nalazi utočište u drevnome gradu Atrithauu, gdje pomoću svojih dûnyanskih sposobnosti okuplja ekspediciju za prelazak ravnice Suskare koja vrví Srankovima. Poslije potresnoga puta prelazi granicu, da bi ga tamo zarobio poludjeli scylvendski poglavica Cnaiür urs Skiötha – čovjek koji poznaje i mrzi njegova oca Moënghusa.

Iako je zahvaljujući poznavanju Dûnyanjana Cnaiür otporan na izravno manipuliranje, Kellhus ubrzo shvaća da njegovu žeđ za osvetom može okrenuti u vlastitu korist. Tvrdéći kako je ubojica poslan da smakne Moënghusa, on ponudi Scylvendiju da mu se pridruži u potrazi. Preplavljen mržnjom, Cnaiür nevoljko pristaje i dvojica se muškaraca upute preko Jiünatske stepe. Kellhus uporno pokušava pridobiti njegovo povjerenje koje mu je potrebno da bi ga mogao posjedovati, ali ga barbarin svaki put odbija. Njegova mržnja i pronicavost previše su snažni.

Tada blizu granice Carstva nailaze na konkubinu imenom Serwë od koje saznaju da se oko Momemna okuplja Sveti rat – Sveti rat za *Shimeh*.

To što ga je otac pozvao u Shimeh u isto vrijeme, zaključiti Kellhus, ne može biti slučajnost. No što bi Moënghus mogao smjerati?

Prelaze planine i ulaze u Carstvo, a Kellhus promatra kako se Cnaiür bori sa sve snažnijim uvjerenjem kako je prestao biti koristan. Misleći da je ubojstvo Kellhusa najbliže što će ikada biti ubojstvu Moënghusa, Cnaiür ga napada i biva poražen. Da mu dokaže kako ga još uvijek treba, Kellhus mu poštedi život. Kellhus zna da mora ovladati Svetim ratom, ali još ne zna ništa o umijeću ratovanja. Previše je varijabli u igri.

Iako ga poznavanje Moënghusa i Dûnyanjana čini teretom, Cnaiürove ratničke vještine čine ga neprocjenjivim. Kako bi pribavio njegovo znanje, Kellhus počinje zavoditi Serwë i koristi se njome i njezinom ljepotom kao zaobilaznicom do izmučenoga srca barbara.

Kada su se našli u Carstvu, nailaze na patrolu Carske konjice; njihovo putovanje prema Momemnu ubrzo postaje očajnička utrka. Kada napokon stignu do utaborenoga Svetoga rata, nađu se pred Nersei Proyasom, Princem prijestolonasljednikom Conriye. Kako bi osigurao časnu poziciju među Ljudima od Kljove, Kellhus laže i tvrdi da je Princ Atrithaua. Da bi postavio temelje za svoju buduću vladavinu, tvrdi da je sanjao o Svetome ratu – implicirajući, no ne rekavši izravno, kako su poslani od Boga. Budući da Proyasa više zanima Cnaiür i kako upotrijebiti barbarovo ratničko znanje da pomrsi račune Caru, te su njegove tvrdnje prihvaćene bez ikakve provjere. Jedino se Učenjak Mandata u Proyasovu društvu, Drusas Achamian, čini njime zabrinut – posebice njegovim imenom.

Sljedeće večeri Kellhus večera s čarobnjakom, razoružava ga svojim humorom i povlađuje mu pitanjima. Saznaje za Apokalipsu, Savjet i razne druge stvari te iako zna da Achamian gaji određen strah prema imenu “Anasûrimbor”, moli melankoličnoga čarobnjaka da mu bude učitelj. Kao što je Kellhus spoznao, Dûnyanjani su bili u krivu glede mnogih stvari, između ostaloga i o postojanju čarobnjaštva. Toliko toga mora naučiti prije nego li se suoči s ocem...

Sazvano je završno okupljanje na kojemu se treba razriješiti spor između gospodara Svetoga rata koji žele krenuti u marš i Cara koji ih odbija opskrbiti. U društvu Cnaiüra, Kellhus skicira duše svih okupljenih, proračunava načine na koje bi ih mogao porobiti. Među Carevim savjetnicima, međutim, nailazi na lice koje ne može pročitati. Shvaća da čovjek ima *lažno lice*. Dok se Ikurei Conphas i inritski kastinski plemići prepucavaju, Kellhus proučava toga muškarca i razabire da mu je ime Skeaös, čitajući s usana njegovih sugovornika. Je li moguće da je Skeaös agent njegova oca?

Međutim, prije nego li je uspio donijeti bilo kakav zaključak, Car osobno uočava njegov ispitivački pogled i daje uhititi toga čovjeka. Iako cijeli Sveti rat slavi Carev poraz, Kellhus je zbunjeniji nego ikada. Nikada nije bio toliko udubljen u proučavanje.

Te noći konzumira svoju vezu sa Serwë, nastavljajući strpljivi posao otvaranja Cnaiüra – kao što se i svi Ljudi od Kljove moraju otvoriti. Negdje, tajnovita frakcija vreba iza lica od lažne kože. Na dalekome jugu u Shimehu, Anasûrimbor Moënghus iščekuje nadolazeću oluju.

Knjiga druga: Ratnik-Prorok

Oslobodivši se Carevih spletki, vođe **Svetoga rata** zapadaju u međusobno koškanje i Sveti se rat dijeli na frakcije sastavljene od pojedinih naroda dok vojske marširaju prema poganskoj granici. Kontingent po kontingent, okupljaju se pod Asgiliochom na razmeđu dvaju carstava.

Međutim, Princ Saubon, vođa galeotskoga kontingenta, previše je nestrpljiv i poslije proročkoga savjeta Princa Kellhusa, kreće u marš s Tydoncima, Thunyeranima i Šrijalskim vitezovima. Carska vojska pod vodstvom Ikurei Conphasa i Conriyani pod vodstvom Princa Proyasa ostaju u Asgiliochu, gdje iščekuju Ainonjane i iznimno važne Grimizne Tornjeve.

Skauras, vođa kianske vojske, izvršava prepad na Saubona i njegove nepromišljene kolege plemiće na Mengedskoj poljani. Uslijedi očajnička bitka, u kojoj, baš kao što je Princ Kellhus predvidio, Šrijalski vitezovi pretrpe stravične gubitke spašavajući Sveti rat od čarobnjaka Cishaurima. Na izmaku dana, u brdima se pojavljuju ostale vojske Svetoga rata i fanimska je vojska potučena do nogu.

Gubernija Gedeja je pala, ali Car uspijeva na prevaru zauzeti njezinu prijestolnicu, Hinnereth. Ljudi od Kljove nastaviše svoj put prema jugu. Slomljeni porazom na Mengedskoj poljani, Kianjani uzmiču ka južnoj obali rijeke Sempis i prepuštaju sjever Shigeke inritskim okupatorima. Princ Kellhus počinje održavati redovite propovijedi pod slavnim shigečkim ziguratima. Mnogi u Svetome ratu počinju ga nazivati “Ratnikom-Prorokom”.

S Cnaiürom na mjestu generala, Ljudi od Kljove prelaze deltu Sempisa i održava se druga velika bitka pod kianskom utvrdom Anwurat. Unatoč raspadu Cnaiürova zapovjedništva i ratničkome lukavstvu Skaurasovu, Ljudi od Kljove ponovno slave. Sinovi Kiana sasječeni su u krš.

Željni iskoristiti prednost, Velika Imena vode zatim Sveti rat prema jugu kroz priobalnu pustinju Khememu, ovisni o Carskoj floti koja ih opskrbljuje pitkom vodom. Vrhovni zapovjednik Kianjana Padiradža, međutim, iznenadi flotu u Trantijskom zaljevu i Ljudi od Kljove nađu se nasukani bez vode u sprženim pustarama. Tisuće i tisuće umiru. Jedino Kellhusov pronalazak vode pod dinama spašava Inrite od posvemašnjega uništenja.

Ostaci Svetoga rata izlaze iz pustinje i obrušavaju se na silni trgovački grad Caraskand. Poslije brojnih neuspjelih napada, Ljudi od Kljove pripremaju se na dugotrajnu opsadu. Dolaze zimske kiše, a s njima i boleštine. Na vrhuncu kuge, stotine Inrita umiru svake noći. Tek fanimski izdajnik omogućava Svetome ratu svladavanje moćnih zidina caraskandskih. Ljudi od Kljove ne ukazuju nimalo milosti.

No čim je grad pao, Kascamandri, Padiradža glavom, stiže s još jednom silnom vojskom. Iznenada se opsjedatelji nađu pod opsadom u poharanome gradu. Počinju ih proganjati bolesti uzrokovane lošom prehranom, a zatim i prava glad. U međuvremenu, tenzije između tradicionalnih Inrita i onih koji smatraju Princa Kellhusa prorokom – između Ortodoksnih i Zaudunyanija – prerastaju u neredu i nasilje.

Nahuškani optužbama Sarcellusa i Ikurei Conphasa, vođe Svetoga rata okreću se protiv Princa Kellhusa. Optužuju ga i proglašavaju lažnim prorokom te u skladu s *Kronikom Kljove*, zarobljavaju ga i privezuju za truplo njegove žene Serwë, koju je prethodno smaknuo Sarcellus. Zatim ga vežu za željezni обруč – cirkumfiks – i vješaju na stablo. Tisuće se okupljaju u svečanome bdijenju.

Nakon što Cnaiür razotkrije Sarcellusa kao špijuna lažnoga lica, Ljudi od Kljove se pokaju i Ratnika-Proroka oslobode s Cirkumfiksa. Potaknuti dubokim žarom, okupljaju se pred dverima caraskandskim. Velmože Kiana napadaju njihove nepokolebljive redove i bivaju potpuno uništeni. I sâm Padiradža pada od ruke Ratnika-Proroka, iako njegov sin Fanayal uspjeva preživjeti i pobjeći na istok s ostacima poganske vojske.

Put prema Shimehu sada je otvoren.

No daleko na sjeveru, u sjeni strašnoga Golgotteratha, Savjet ponovno neskriveno hara i muči Ljude koji im se nađu na putu jednim jedinim neumoljivim pitanjem: “Tko su Dûnyanjani?”

Drusas Achamian suočen je s dilemom, najgorom s kojom se ikada susreo. Pomoću Inkantacije Dozivanja on se javlja Mandatu i izvještava ih o svome stravičanome otkriću podno Andiaminskih visova, no ne

spominje Anasûrimbora Kellhusa, iako bi njegovo ime vrlo lako moglo značiti da se Celmomasovo proročanstvo – kako će se Anasûrimbor vratiti na kraju svijeta – zaista ostvarilo.

Taj ga postupak proganja, međutim, što više vremena provodi podučavajući Kellhusa tijekom marširanja, sve je više njime zadivljen. Potezima štapom po tlu Kellhus revidira klasičnu logiku, otkriva nove i suptilnije geometrije. Redovito naslućuje uvide najvećih umova Eärwe, čak ih i proširuje na čudesne načine. I nikada ništa ne zaboravlja.

Achamian više ne gaji nikakve iluzije glede vlastite Škole, posebno poslije debakla s Inrauom u Sumni. Zna što bi učinili s Princem Anasûrimborom Kellhusom. Stoga uvjerava samoga sebe kako mu treba vremena da se uvjeri je li Kellhus uistinu Glasnik Apokalipse. Odlučuje izdati Mandat, riskirati samu budućnost čovječanstva, zbog jednoga nevjerojatnog čovjeka.

Dok Sveti rat oko Asgiliocha čeka dolazak posljednjih zaostalih, on se prepušta piću i bludnicama kako bi utišao vlastita zdvajanja i tako pronalazi Esmenet među sljedbenicima tabora. Njihov ponovni susret istovremeno je vatren i nespretan. Kasnije je Achamian dovodi u svoj šator kao svoju ženu. Poslije cjeloživotnoga besplodnoga lutanja, prestravljen je pred mogućnošću da bi mogao biti sretan. Kako itko može biti sretan u sjeni Apokalipse?

Dok Sveti rat maršira sve dublje u fanimske zemlje, on nastavlja poučavati Kellhusa. Za to vrijeme, Achamian i Esmenet zabavljaju se, pokušavajući protumačiti Kellhusa i postaju sve više i više uvjereni u njegovu božansku prirodu. Mozgajući tako, Achamian joj priznaje svoj strah kako bi Kellhus mogao biti jedan od Rijetkih – onih koji mogu prakticirati magiju. Kada i Kellhus utvrdi to nedugo potom, Achamian zahtijeva da mu dokaže pomoću malene lutke Wathi u kojoj se skriva demon, a koju je nabavio u Visokome Ainonu. Xinemus se razgnjevi tom bogohulnom predstavom i Achamian se nađe otuđen od svoga staroga prijatelja.

Kad Sveti rat dođe do Shigeke, Kellhus napokon upita Achamiana da ga pouči Gnosi – što bi zaokružilo njegovu izdaju Mandata. Željani samoće, Achamian putuje sâm u Sareotsku biblioteku, gdje ga čarobnjaci Grimiznih Tornjeva zaskoče iz zasjede i otimaju.

Mučenje se oteglo tjednima. Iyokus, glavni ispitivač, čak zarobi i oslijepi Xinemusa u pokušaju da iščupa još podataka iz Achamiana. Čini se da su Grimizni Tornjevi nekako saznali za događaje podno Andiaminskih visova. Znaju za Skeaösa i špijune lažnih lica, a s obzirom

na to da je budućnost njegove Škole na kocki, Eleäzaras očajnički želi izvući što je moguće više informacija.

Unatoč začaranim okovima, Achamian uspijeva dozvati lutku Wathi, koja je ostala zakopana u ruševinama Sareotske biblioteke. Nakon dugotrajnoga iščekivanja lutka dolazi i prekida Urobrijanski krug koji ga drži zatočenim. Achamian konačno demonstrira strahovitu moć Gnose Grimiznim Tornjevima. Iako Iyokus uspijeva izmaći njegovoj osveti, on i Xinemus napokon su slobodni.

Nakon oporavka, dvojica prijatelja zapute se pridružiti Svetome ratu, iako im je odnos narušen Xinemusovim ogorčenjem zbog gubitka očiju. Nalaze Ljude od Kljove zatočene i izgladnjele u Caraskandu i saznaju da su Kellhus i Serwë završili na cirkumfiksus. Achamian se smjesta uputi kako bi pronašao Esmenet, osjetivši neizrecivo olakšanje kada je saznao da je preživjela pustinju.

Pronalazi je među Zaudunyanima. Ona mu govori da je trudna te da nosi Kellhusovo dijete.

Achamian odlazi Kellhusu raspetome na obruč, misleći jedino na to kako će ga ubiti. Umjesto toga, saznaje da je Sveti rat pun špijuna lažnih lica. Čini se da ih Kellhus može vidjeti. On govori Achamianu da je Druga Apokalipsa već započela.

Unatoč svojoj tuzi i mržnji, Achamian odlazi Proyasu i zauzima se za Kellhusovo oslobođenje. Proyas pristaje sazvati ostala Velika Imena i Achamian im izlaže svoje argumente, tvrdeći da svijetu prijete propast bez Anasûrimbora Kellhusa, kako bi ga ruglu izvrgao Ikurei Conphas.

Ne uspijeva uvjeriti vođe Svetoga rata.

Uvjerena kako je se Achamian odrekao, **Esmenet** se gubi u mnoštvu koje prati Sveti rat i poslije nekog vremena pridruži se trupi taborskih prostitutki. No kod Asgiliocha pronalazi Achamiana kako kleči u gužvi, pijan i premlaćen. Nikada ga još nije vidjela toliko očajnoga. Pomire se, no ona mu ipak ne može priznati istinu o svojoj vezi sa Sarcellusom.

On njoj priča o Skeaösu i događajima pod Andiaminskim visovima, o tome kako nije rekao Mandatu za Kellhusa. Ona ga tješi, pokušavajući istovremeno shvatiti stravični značaj njegovih riječi. On uporno tvrdi da je Druga Apokalipsa pred vratima i iako izgleda kao nešto previše užasno, preapstraktno i previše stvarno, ona shvati da mu vjeruje. Pridružuje mu se u njegovu skromnome šatoru i postaje mu ženom, duhom ako već ne ritualom.

Achamian je upoznao s Kellhusom, Serwë, Xinemusom i svima ostalima iz njihove šarolike, ali složne družine uz vatru. Isprva je sumnjičava prema Kellhusu, no ubrzo joj taj čudesni čovjek postaje jednako neodoljiv kao i svima ostalima.

Dok Sveti rat maršira preko Gedeje, ona promatra kako Kellhusova moć i utjecaj rastu i postaje sve uvjerenija kako on mora biti prorok, a što sâm uporno tvrdi da nije. Za to vrijeme, njezina ljubav prema Achamianu se produbljuje, iako joj je teško u to povjerovati.

Tada u Shigeku Kellhus upita Achamiana da ga pouči Gnosi. Budući da bi to bila posljednja i najveća izdaja Mandata, Achamian odlazi u Sareotsku biblioteku kako bi mogao na miru promisliti o tome. On i Esmenet se porječakaju. Sljedeće noći Kellhus je probudi s groznim vijestima: Sareotska biblioteka gori, a Achamian je nestao.

Ona ga oplakuje kao što je jednoć oplakivala svoju pokojnu kćer. Dok Ljudi od Kljove jurišaju na južnu obalu, ona ostaje sama u Achamianovu šatoru i unatoč Xinemusovu preklinjanju odbija se pridružiti Svetome ratu. Tã kako bi je Achamian pronašao ako ode? Nakon bitke kod Anwurata, Kellhus dolazi k njoj zajedno sa Serwë i uvjeravanjem i suosjećanjem uspijeva je nagovoriti da pođe s njima i nastavi marš.

Isprva joj je neugodno u njihovu društvu, no Kellhus uspijeva unijeti smisao u njezinu melankoliju i dati obličje kaosu nagomilane tuge koja joj je tištala grud. Počinje ju učiti čitati – ona misli, zato da joj skrene misli. Kako prolaze tjedni, a Sveti rat započinje kobni marš preko pustinje, počinje se miriti sa činjenicom da je Achamian mrtav.

Usto, shvaća kako je Kellhus sve više i više privlačni.

Unatoč njezinu stidu, unatoč njezinim odlukama, slučajni se trenuci intimnosti gomilaju. Njegove riječi kao da pogađaju njezinu bit i sve se više približavaju istinama koje ona ne može podnijeti. Priznaje mu svoju vezu sa Sarcellusom i sve sitne izdaje Achamiana. Tada konačno, svladana sramom i tugom, priznaje istinu o svojoj kćeri: Mimara nije umrla tada prije mnogo godina. Esmenet je prodala djevojčicu trgovcima robljem kako bi odgodila smrt od gladi.

Ona i Kellhus vode ljubav sljedećega jutra.

Dugotrajne patnje u pustinji kao da posvećuju njihovu vezu. Sve kao da se transformiralo. Čak je odbacila svoju kurvinu školjku, čarobno sredstvo protiv začeca koje koristi većina prostitutki, a o čemu nikada nije ni razmišljala dok je bila s Achamianom. Esmenet postaje druga žena Ratnika-Proroka. Prvi put u životu ne osjeća se kao da je sagorjela u vatri, ali čisto.

Caraskand je pod opsadom, a potom i osvojen. Serwë rađa malenoga Moënghusa. A Kellhus prepušta Esmenet sve veću i veću moć među sve brojnijim redovima Zaudunyanija, uzdiže je čak i iznad svojih najbližih učenika, Prvobitnih. Ona ostaje u drugom stanju.

Onda iznenada sve odlazi u propast. Padiradža zatoči Sveti rat unutar Caraskanda. Jadi i nemiri vladaju ulicama. Velika Imena pogube Serwë i osude Kellhusa na cirkumfiks. Sve se čini izgubljenim...

Sve do Achamianova povratka.

Muke **Cnaiüra urs Skiöthe** postaju sve gorima. Iako mu Ljudi od Kljove ne znače ništa, u njihovu polaganom prepuštanju Kellhusu vidi vlastitu propast. Samo on zna tajnu Dûnyanjanina, što znači da samo on zna kako će ga Kellhus kad-tad izdati u potjeri za vlastitim mračnim ciljevima. Baš kao što zna i da će ovaj izdati Sveti rat.

Dok Sveti rat odmiče sve dublje u fanimske zemlje, on pokušava podučiti Princa Proyasa osnovama ratnih navika Kianjana. Proyas ga stavlja na čelo kohorte conriyanske izvidnice i on se sve rjeđe vraća u tabor koji je dijelio s Kellhusom, Achamianom i ostalima. Svjestan je da Kellhus sada posjeduje Serwë dušom i tijelom, a kada se i vrati, shvaća da kažnjava nju za Kellhusove ispade. Potajno je voli ili barem sebe u to uvjerava.

U sušnim brdima Gedeje on odlučuje kako to više ne može podnijeti. Odbija sjediti za istom vatrom kao i Kellhus i zahtijeva da Serwë, koju smatra svojom nagradom, pođe s njime. Kellhus to odbija. Budući da brigu za žene smatra nepriličnom za jednoga muškarca, Cnaiür je se odriče, iako mu ona nastavlja moriti misli. Njegovo ludilo se rasplamsava. Nekoliko noći luta selima, silujuć i ubijajuć sve od reda.

Kada Sveti rat zauzme sjevernu obalu rijeke Sempis, vode Svetoga rata zadužuju Cnaiüra da isplanira napad na južni Shigek. Zadivljeni njegovim uvidima i lukavošću, proglašavaju ga svojim generalom za predstojeću bitku. Kellhus dolazi k njemu i ponudi mu Serwë u zamjenu za tajne ratovanja. Cnaiür zna da je njegovo poznavanje ratnoga umijeća posljednja njegova prednost pred Dûnyanjaninom, jedino zbog čega je Kellhusu još uvijek potreban, no nekako mu je Serwë postala važnija od bilo čega. Ona je njegova nagrada, njegov dokaz...

Cnaiür pristaje. Iako ga izjeda samoprijegor, on poučava Kellhusa principima ratovanja.

Unatoč svome njegovu trudu, Skauras ga nadmudri na bojnome polju; samo odlučnost i sreća spašavaju Sveti rat od poraza. U Cnaiüru se nešto slomi. Na vrhuncu krize on ostavlja Kellhusa i ostale, napušta svoje zapovjedništvo kako bi pokupio svoju nagradu. No kada dođe k Serwë, *neki drugi Kellhus* je tuče, zahtijevajući od nje informacije. On iznenadi drugoga Kellhusa i probode mu rame. Čovjek pobjegne, ali ne prije nego je Cnaiür stigao vidjeti kako mu se lice rastvara...

Cnaiür zgrabi Serwë i stane je vući prema svome taboru. Ona bjesni na njega, govori mu da je tuče zato jer ona liježe s Kellhusom, kao što je on lijegao s Kellhusovim ocem. Pokušava si prerezati grkljan.

Izbezumljen i u rasulu, Cnaiür besciljno luta taborom. Kasnije te noći, dok Ljudi od Kljove slave pobjedu, Kellhus ga nalazi kako urla na valove na obali Meneanora. Misleći da je riječ o Moënghusu, Cnaiür ga preklinje da mu skрати muke. Dûnyanjanin to odbija učiniti. Tijekom čitavoga kobnoga marša kroz pustinju i opsadu Caraskanda, Cnaiürovim srcem vlada ludilo. Tek kad grad padne, on uspijeva povratiti nešto od svojega prijašnjega stanja. Huškajući protiv Kellhusa, Velika Imena dolaze k njemu u nadi da će potvrditi glasine kako Kellhus nije pravi princ Atrithaua. Otudjenje između Cnaiüra i Kellhusa nije tajna. Uvjeren kako je Sveti rat osuđen na propast, Cnaiür odlučuje da će Kellhus poslužiti kao nadomjestak za Moënghusa. Naziva Kellhusa “princem ničega”.

Tek kada Sarcellus ubije Serwë, on shvati posljedice svoje izdaje. “Utjelovljenje laži”, Kellhus mu se obrati prije nego će ga zarobiti. “Lov ne mora završiti.” Cnaiür bježi, i u trenutku ponovno nadirućeg ludila ureže si na vrat još jedan swazond, ožiljak koji je trag svake osobe koju je ikad ubio.

Proganjaju ga Dûnyanjaninove posljednje riječi. Kada Učenjak Mandata suoči vođe Svetoga rata s odrubljenom glavom Savjetova špijuna lažnog lica, njemu konačno postane jasno značenje tih riječi. Slijedi Sarcellusa koji je odjurio sa sjednice prema kompleksu hramova gdje su njegova braća Šrijalski vitezovi čuvali Kellhusa na Cirkumfiks. Znajući da kani ubiti Dûnyanjanina, Cnaiür ga presretne i njih dvojica se sučele pred izgladnjelim masama koje su se okupile oko umirućega Ratnika-Proroka. No špijun lažnoga lica je prebrz, prevješt. Cnaiür nađe spas tek kad Gotian, Vrhovni zapovjednik Šrijalskih vitezova, odvrati Sarcellusu pažnju zahtijevajući da mu kaže gdje se naučio tako boriti. Iscrpljen i krvav, Cnaiür odrubi glavu lažnom Šrijalskom vitez.

Podignuvši odrubljenu glavu prema nebesima, on pokaže Svetomu ratu pravo lice neprijatelja Ratnika-Proroka. Lov na Moënghusa ne mora završiti.

Anasûrimboru Kellhusu potrebne su tri stvari da bude spreman za svoga oca u Shimehu: poznavanje ratnoga umijeća i magije te vlast nad Svetim ratom.

Od samoga početka, on tvrdi da je kastinski plemić kako bi si osigurao mjesto na vijećima Proyasa i ostalih Velikih Imena. Dalje postupa oprezno, pažljivo postavlja temelje svoje dominacije. Čitajući inritsko sveto pismo saznaje što Ljudi od Kljove očekuju od jednoga proroka, pa odlučuje oponašati – koliko god može – sve te karakteristike. On postaje pilot tuđih duša, djeljajući utiske koje ostavlja na druge suptilnim modulacijama riječi, tona i izraza lica. Ubrzo se svi koji ga poznaju nađu *udivljeni*. Posvuda po Svetome ratu ljudi počinju šaputati o proroku koji hoda među njima.

Istovremeno, iznimno pažljivo secira Achamiana. Dok muze iz njega znanja o Tromorju, Kellhus ga suptilno uvjetuje, usađuje mu emocije i uvjerenja koja će ga s vremenom prisiliti da učini nemoguće: nauči Kellhusa prakticirati Gnosu, smrtonosnu magiju Drevnoga Sjevera.

Međutim, za vrijeme poduke on otkriva desetke špijuna lažnih lica koji oponašaju ljude na raznim visokim položajima. Štoviše, saznaje i da oni sada *znaju* da ih on može vidjeti. Jedan od njih, visokorangirani Šrijalski vitez imenom Sarcellus, prilazi mu pokušavajući ispipati detalje. Kellhus iskoristi priliku da se predstavi kao još veća nepoznanica, pravi od sebe zagonetku koju Savjet neće htjeti uništiti prije nego li je riješi. Sve dokle ga Savjet bude smatrao bezopasnim misterijem, Kellhus shvaća, neće djelovati protiv njega.

Treba mu vremena da utvrdi svoju poziciju. Sve dok Sveti rat ne bude u njegovim rukama ne može si dopustiti otvoreno sučeljavanje.

Iz istoga razloga ništa ne govori Achamianu. Zna da Učenjak Mandata vjeruje kako je on Glasnik Druge Apokalipse i da je jedino što Achamiana sprječava da obavijesti svoje nadređene u Mandatu smrt njegova negdašnjeg učenika Inraua, a koja je uslijedila kao rezultat njihovih makinacija. Spoznaja da Kellhus u stvari vidi Savjetove agente među njima mogla bi za njega biti kap koja prelijeva čašu. A kao što Achamian i sâm kaže, Mandat bi vjerojatno ugrabio Kellhusa i ne bi s njim postupao milostivo.

Jednom kada je Sveti rat osigurao Shigek, Kellhus se započne sve više nametati te počinje održavati takozvane *ziguratske propovijedi*. Iako

ga mnogi sad već otvoreno nazivaju Ratnikom-Prorokom, on uporno nastavlja tvrditi kako je samo čovjek kao i svaki drugi. Znajući da je Achamian podlegao – da vjeruje kako je on jedina nada za ovaj svijet – Kellhus konačno upita Učenjaka da ga poduči Gnosi. Međutim, kada Achamian ode u Sareotsku biblioteku da bi promislio o tom njegovu zahtjevu, otmu ga Grimizni Tornjevi.

Pretpostavivši da je Achamian mrtav, Kellhus se posveti Esmenet, ne iz neke zastranjele požude, već zbog njezine nevjerojatne urođene inteligencije, koja je čini korisnom i u ulozi pomoćnika i kao potencijalne žene. Razlike između Dûnyanjana i svjetovnih ljudi čine njegovu lozu neprocjenjivom. Zna da će se njegovi eventualni sinovi, posebno ako ih rodi žena Esmenetinih umnih sposobnosti, pokazati kao moćno oruđe.

Stoga je počinje zavoditi; nauči je čitati, pokazuje joj skrivene istine koje leže u njezinu vlastitu srcu i uvlači je sve dublje u svoj krug moći i utjecaja. Umjesto da se pokaže preprekom, njezino žalovanje čak olakšava njegov plan budući da je postala emocionalno ranjiva i sklona sugestiji. Do trenutka kada Sveti rat ulazi u pustinju ona se već pridružila njemu i Serwë u bračnoj postelji.

Usprkos nedaćama, putovanje kroz pustinju pruža mu pregršt prilika da pokaže svoje nadzemaljske sposobnosti. Okuplja Ljude od Kljove demonstrirajući nesavladivu volju i hrabrost. Čak ih i spašava, upotrijebivši svoje nadnaravne sposobnosti da pronade skrivene izvore vode pod pijeskom. Do trenutka kada se Sveti rat obrušio na Caraskand, tisuće i tisuće mu otvoreno kliču kao Ratniku-Proroku. Konačno, on se repušta tom naslovu.

Svoje sljedbenike naziva Zaudunyani, “Pleme Istine”.

No sada se suočava s dodatnom opasnošću. Kako broj Zaudunyanija nezaustavljivo raste, rastu i bojazni Velikih Imena. Za mnoge se život po diktatu živućega – a ne više odavno mrtvoga – proroka pokazuje kao preveliki zalogaj. Ikurei Conphas postaje de facto vođa Ortodoksnih, Ljudi od Kljove koji ne priznaju Kellhusa i njegov reformirani Inritizam. Čak i Proyasa sve više muče nedoumice.

I Savjet motri Kellhusa sa sve većim strepnjama. Za vrijeme strke u trenutku pada Caraskanda Sarcellus vodi skupinu svoje braće špijuna u pokušaju atentata u kojemu je Kellhus zamalo izgubio život. Znajući da bi se to moglo pokazati korisnim, Kellhus sačuva jednu od njihovih odrubljenih glava.

Nedugo poslije tog pokušaja, Kellhusu se napokon obrati jedan od očevih agenata: Cishaurim koji bježi pred Grimiznim Tornjevima.

On kaže Kellhusu da slijedi Najkraći put i da će ubrzo pojmiti nešto što naziva Tisućslojnom mišlju. Kellhus ima bezbroj pitanja, ali prekasno je: Grimizni Tornjevi se približavaju. Kako ne bi ugrozio vlastitu poziciju, Kellhus mu odrubi glavu.

Dolaskom Padiradže Sveti je rat zatočen u Caraskandu i situacija postaje još gorom. Conphas i Ortodoksni tvrde da Bog kažnjava Ljude od Kljove zato jer slijede lažnoga proroka. Kako bi umanjio prijetnju, Kellhus planira pogubljenja Conphasa i Sarcellusa. Oba pokušaja propadaju i General Martemus, Conphasov najbliži savjetnik, pogiba.

Kellhus se sada suočava s gotovo nepremostivom dilemom. Sveti rat umire od gladi. Zaudunyani i Ortodoksni na rubu su otvorenoga rata. Padiradža i dalje opsjeda caraskandske zidine. Prvi put se Kellhus našao u okolnostima kojima ne može ovladati.

Vidi samo jedan način da ujedini Sveti rat pod svojim vodstvom: mora dopustiti Svetome ratu da osudi njega i Serwë i pouzdati se u to da će ga Cnaiür, u želji da osveti Serwë, izbaviti. Samo dramatični obrat i zadovoljština za nanesenu mu nepravdu mogu preobratiti Ortodoksne na vrijeme.

Mora riskirati i nadati se najboljemu.

Serwë je pogubljena, a Kellhusa privežu za njezino golo truplo. Zatim ga prikuju za cirkumfiks i objese na golemo stablo da umre tako izložen silama prirode. Proganjaju ga vizije Ne-Boga, kao i mrtva Serwë priljubljena uz njega. Nikada nije bio na tolikim mukama...

Prvi put u životu, Anasûrimbor Kellhus plače.

K njemu stiže Achamian, gnjevan zbog Esmenet. Kellhus mu govori za špijune lažnih lica i o svojim vizijama predstojeće Apokalipse.

Tada ga, čudesno, spuštaju sa stabla i on zna da je Sveti rat napokon njegov i da će imati dovoljno žara i uvjerenja koji su im potrebni da nadvladaju Padiradžu.

Uspravljen pred razdraganim masama, on napokon spoznaje Tisućslojnu misao.